

ART

El món vist per 50 grans fotògrafs del segle XX

Foto Colectania dibuixa 'L'estatge de l'home' amb 165 imatges de la col·lecció Margulies

L'estatge de l'home exposa a la Fundació Foto Colectania i a la veïna Fundació Suñol l'empremta de l'home al món. Són 165 fotografies d'una de les millors col·leccions, la del nord-americà M.Z. Margulies.

ANTONI RIBAS TUR

BARCELONA. La fotografia té el poder de convertir un lloc que aparentment no té cap valor artístic o arquitectònic en un reflex de la condició humana. Quan un fotògraf prem el disparador de la càmera per retratar, per exemple, una cantonada qualsevol, la cuina d'una casa corrent, una fàbrica tancada o una antiga estació de tren, captura molt més que una instantània més o menys reeixida. En les imatges que obté encara hi bateguen el passat i el present d'aquests llocs, els fets, potser tràgics, que han provocat el seu deteriorament i el futur, a vegades esperançador, que els espera. L'home hi és present per l'empremta que ha deixat en aquests escenaris. No cal res més per fer més explícita la seva presència.

Les diferents maneres que l'home té d'habitar el món, de viure i d'enfrontar-se a la vida arreu del planeta són els protagonistes de *L'estatge de l'home*, l'exposició de fotografia que presenten la Fundació Foto Colectania i la Fundació Suñol. Les 165 fotografies de 50 autors que la formen provenen de la col·lecció del promotor immobiliari nord-americà Martin Z. Margulies i estan firmades per alguns dels grans noms de la fotografia des

dels anys 30 fins a l'actualitat, com ara Walker Evans, Dorothea Lange, Berenice Abbott, Lee Friedlander, August Sander, Helen Levitt, Thomas Ruff, William Eggleston i Andreas Gursky.

Martin Z. Margulies és un col·leccionista entusiasta, explica Pepe Font de Mora, el director de Foto Colectania: "Té una de les 100 millors col·leccions d'art del món, i la de fotografia -ara com ara formada per 2.500 obres- és una de les 25 millors". Els fons són una mostra, també, de com veu el món i del vestant humanista que dona a la col·lecció. "A Warehouse, la fundació de Miami on exposa les seves obres, organitza nombrosos programes educatius per a estudiants i per al públic més desafavorit", alaba Font de Mora. *L'estatge de l'home*, comissariada pel teòric francès Régis Durand, és la primera coproducció de Foto Colectania i de la gallega Fundació Barrié, on l'exposició es va poder veure l'estiu passat.

Un món construït i inventat

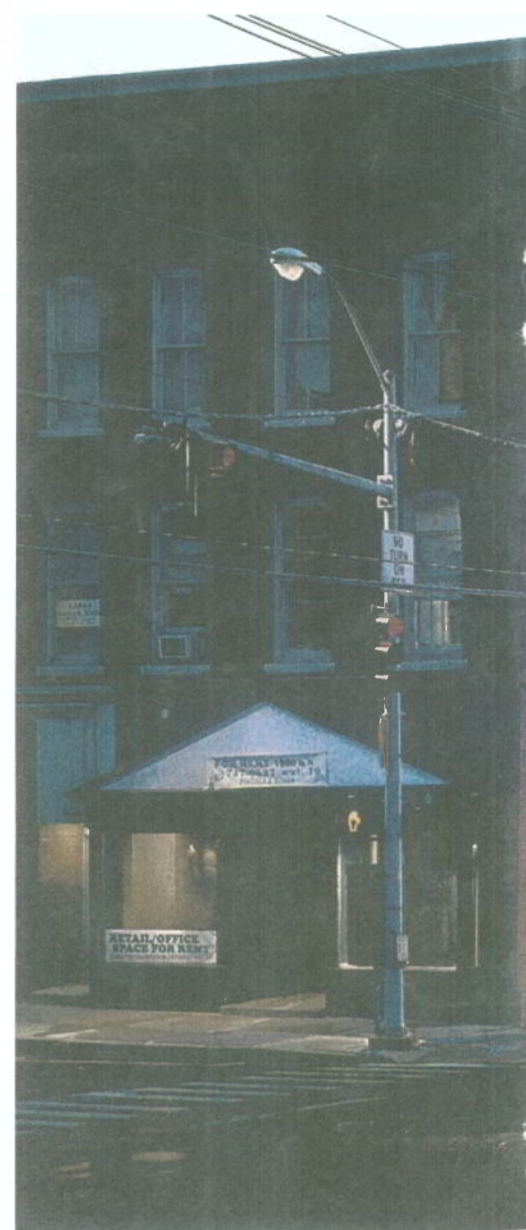
Els fotògrafs no només s'inspiren en la realitat que els envolta per parlar del món. A més d'aquests llocs anònims, immortalitzats, entre d'altres, per Lewis Baltz, Bernd i Hilla Becher i Frank Gohlke, els autors també creen escenaris imaginaris, com és el cas de Dionisio Rodríguez. Una de les joies de l'exposició és en les fotografies d'arxiu de l'escola russa Vkhutemas -la Bauhaus russa-, que Margulies va descobrir durant les seves investigacions. S'hi poden veure maquetes d'edificis

que ja als anys 20 es van avançar al Guggenheim de Bilbao, de Gehry.

Els homes i les dones que viuen, treballen i es diverteixen en llocs com aquests apareixen al segon àmbit de l'exposició, a través d'una acurada selecció de fotografia social en què destaquen les obres de Sander, Friedlander, Lange i Levitt. En aquest punt *L'estatge de l'home* mira també cap a l'Àfrica. Criden l'atenció la dignitat dels protagonistes dels retrats Jackie Nickerson i el contrast entre el subjecte i l'entorn de les obres de Pieter Hugo: en un retrat, un home, Abdullah Mhamed, mira desafiant a la càmera mentre subjecta pel morrió una hiena enmig d'una esplanada miserable.

El curs imparable de la vida

El món, però, sembla que es resisteix a ser encasellat en imatges. El tercer àmbit de l'exposició, que es pot veure a la Fundació Suñol, se centra en el pas del temps i en com l'home no pot controlar els esdeveniments. S'hi poden veure des d'imatges d'una glacera al llarg dels anys, d'Olafur Eliasson, als efectes d'un tornado a Nebraska el 1980, de Joel Sternfeld. La culminació de l'exposició és una fotografia de Thomas Struth del museu on s'exposa l'altar de Zeus a Pèrgam a Berlín. En aquesta imatge no sembla una peça històrica, malgrat que és del segle II aC. Tot sembla provisional, fins i tot la sala, que està en obres. A la fi, la història i el present de la humanitat es transformen a través de l'art en un gran teatre del món. —



03



RASTRES DE L'HOME

01. Sense títol (*Merchant's Row*), de G. Crewdson.
02. *EUA I, Arundel, Maine (1974)*, d'S. Shore.
03. *Carretera de Kabul*, de L. Delahaye.
04. *Sense títol (Cotxe blau en una carretera suburbana)*, de W. Eggleston.

FOTO COLECTANIA



Dels àlbums familiars a l'art conceptual

Iñaki Bonillas exposa a la Virreina la sèrie completa d'obres realitzades a partir l'arxiu fotogràfic del seu avi des del 2003

A.R.T

BARCELONA. José María Rodríguez Plaza, l'avi de l'artista mexicà Iñaki Bonillas, va ser un personatge peculiar. Va treballar com a assistent d'un fotògraf de moda. Ho preparava tot, però no era ell qui feia la fotografia. En la vida privada es va treure aquesta espina. Va fer milers de fotografies familiars que endreçava curosament en àlbums i, a més, es va retratar com si fos el protagonista d'un *western* o com Humphrey Bogart.

Quan va morir va deixar en herència al seu nét 30 àlbums plens de

fotografies, 800 diapositives, dos volums d'una enciclopèdia sobre cinema i una carpeta amb documents. El 2003 Bonillas s'hi va capbussar i des d'aleshores ha fet una quinzena d'obres que ara es poden veure a la Virreina amb el títol *Arxiu J.R. Plaza. 2003-2012*.

Iñaki Bonillas tracta aquests àlbums familiars com si fos un artista conceptual disposat a catalogar, investigar i experimentar amb les imatges fins a les últimes conseqüències. A les seves mans les fotografies familiars es converteixen en un pretext per

reflexionar sobre la naturalesa de la fotografia, els diferents usos que pot tenir i també per explotar les històries afectives que contenen, fins i tot les que es poden extreure de les anotacions que hi ha al revers d'algunes de les fotografies.

L'exposició s'obre amb *Petita història de la fotografia II*, una instal·lació en què es poden veure totes les dobles pàgines dels àlbums i que té un dels seus punts àlgids en una altra obra de grans dimensions: la instal·lació que conté les 900 fotografies verticals de l'arxiu de Plaza.



Una de les fotografies de l'arxiu de J.R. Plaza inspirada en l'univers dels *westerns*. LA VIRREINA

MÚSICA

Los Evangelistas oficien una missa per a Enrique Morente

Crítica

Festival De Cajón: Los Evangelistas

PALAU DE LA MÚSICA

1 de març

BORJA DUÑO

De negre rigorós i amb una posada en escena austera, Los Evangelistas, el grup format per membres de Lagartija Nick i Los Planetas, va dur al Palau de la Música el seu particular homenatge a la figura d'Enrique Morente. On hi havia hagut la veu del *cantaor*, el guitarrista Florent hi va posar la distorsió, una mena de *jon-dura* elèctrica que sepultava les veus d'Antonio Arias i de Jota en una nebulosa mística. Des de darrere, el membre dels dos grups Éric Jiménez bastonejava la bateria com si li anés la vida, aportant intensitat al quartet de Granada, que també es va ajudar de sintetitzadors. *Gloria*, *Decadencia*, *Serrana de Pepe de la Matrona* i *En un sueño viniste*, en el mateix ordre que *Homenaje a Enrique Morente* (2012), van iniciar un primer bloc que després va prescindir de l'ordre del disc i en què Jota, també a la guitarra, i Antonio Arias, al baix, es van alternar les veus principals.

La major part del públic, que o bé havia seguit l'evolució de Los Planetas o coneixia *Omega* (1996), el disc de Morente amb Lagartija Nick, entenia perfectament quin era l'esperit lliure de Los Evangelistas i què en podien esperar, però n'hi va haver que van abandonar la sala després de tres quarts d'hora de distorsió i més aviat poc flamenc. Pitjor per a ells, perquè es van perdre el millor: Carmen Linares cantant, com una lletania, *Delante de mi madre*, i Soleá Morente, la filla petita d'Enrique, interpretant el text de Manuel Machado *Yo poeta decadente* i *La estrella*. Va ser la part més flamenca d'una nit que va comptar, als bisos, amb dues peces d'*Omega*, treball clau de la música espanyola dels últims vint anys i mostra de la personalitat inquieta i transgressora del malaguanyat cantaor de l'Albaicín.



El rèquiem per a Morente va tenir un final flamenc. MANOLO GARCÍA